

Asia: VN/33602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Muu järjestö

Lausunnonantajan virallinen nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Työeläkevakuuttajat TELA ry, tela@tela.fi

Sairausvakuutuslakia koskevat ehdotukset

Lausuntonne sairausvakuutuslakia koskeviin ehdotuksiin:

11 §

Lain muuttaminen siten, että työntekijän ei tarvitsisi ensin olla sairausvakuutuslain mukaisesti (1 + 9) täysin työkyvyttömänä, vaan että hän voisi aloittaa osa-aikaisen työskentelyn jo sairauspäivärahan omavastuukauden aikana, on tervetullut.

Monien pienempien toimenpiteiden tai leikkausten jälkeen henkilö on jo muutaman päivän jälkeen osatyökykyinen, jolloin hänen on nykyisen käytännön mukaisesti täytynyt suotta olla kaksi viikkoa tekemättä työtä päästäkseen osasairauspäivärahan piiriin. Työterveyslääkärit ovat myös kritisoineet kahden viikon poissaoloa osasairauspäivärahan edellytyksenä, varsinkin mielenterveys sairauksien kohdalla.

Kokoaikatyön määrittely tunneissa siten että kokoaikatyöksi, joka on edellytys osasairauspäivärahan myöntämiselle, lasketaan työ, jossa työaika on pääsääntöisesti 30 tuntia viikossa, on myös tarpeellinen selkeytys. Rinnalla vaihtoehtona säilyisi nykyinen säännös siitä, että kokoaikatyöksi katsotaan alalla sovellettavan kokoaikaisen työntekijän säännöllinen työaika.

12 §

Osasairauspäivärahakausi loppuu nykyisellään joissakin tapauksissa hieman kesken, jolloin sen jatkoksi päädytään hakemaan työkokeilua tai osakuntoutustukea. Näiden etuuksien myöntämisen edellytykset eivät aina täyty, minkä lisäksi osakuntoutustuen myöntäminen tuo mukanaan riskin osakuntoutusjakson pitkittymisestä, sillä tällä etuudella ei ole samanlaista perälautaa kuin osasairauspäivärahalla.

Osasairauspäivärahakautta on aiemmin pidennetty 72 päivästä 120 päivään. Nyt kun tietoa etuuden käytöstä ja sen kestotarpeesta on kertynyt, on osasairauspäivärahakauden pidentäminen esitetysti 150 päivään perusteltua.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia koskevat ehdotukset

Lausuntonne Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia koskeviin ehdotuksiin:

6 §

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi vastuunjako selvittävä kohta, jonka mukaan Kelalla ei ole velvollisuutta järjestää ammatillista kuntoutusta, jos vakuutettu on saanut oikeudestaan työeläkekuntoutukseen ennakkopäätöksen, joka kuntoutusta haettaessa on voimassa. Muutos on sinänsä perusteltu, mutta sen yhteydessä tulisi myös saada varmistettua, että Kela saa kattavasti ja kuntoutusjärjestelmän hallinnollista taakkaa lisäämättä tiedon kuntoutusoikeuden voimassaolosta.

18 §

Työterveyshuoltolain nojalla järjestetyn työkokeilun määrittelyä työssä tehtävien muutosten osalta tarkennetaan, mikä on perusteltua. Samalla esitetään kuntoutusrahakauden lyhentämistä nykyisestä kolmesta kuukaudesta korkeintaan 45 arkipäivään. Tämä jakso saattaa joissakin tilanteissa jäädä lyhyeksi, mutta toisaalta kyse on varhaisen vaiheen kuntoutuksesta, jonka on perusteltua olla

esityksen mukaisesti varsin tiivis jakso. Näin hallitaan epäilemättä myös tämän käytöltään lisääntyneen kuntoutusmuodon kustannuksia.

Kuntoutusrahan myöntämisen edellytyksenä mainitaan muiden seikkojen ohessa se, että hakijalla ei ole oikeutta ammatilliseen kuntoutukseen työeläkelakien perusteella. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että kuntoutusrahan myöntäminen edellyttäisi sitä, että hakija on ensin saanut työeläkelaitokselta hylkäävän päätöksen, vaan asia on voitava todentaa rekistereistä. Esimerkiksi sen perusteella, että hakijan työkyvyttömyys ei ole kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään vuotta.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Työeläkelainsäädäntöä koskevat muutosehdotukset

Lausuntonne työeläkelainsäädäntöä koskevista ehdotuksista

25 §

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi kohta 4, joka selkeyttää työelämään kiinnittymisen arviointia, jota tähän mennessä ei lakitasoisesti ole määritelty. Työansioihin rinnastetaan esityksessä myös se, että hakijalle on maksettu vanhempainpäivärahaa, kotihoidon tukea tai että hakija esittää eläkelaitokselle riittävän selvityksen ansiotyöstä estymisestään lapsensa hoitamisen vuoksi, jos etuutta ei ole maksettu, vaikka siihen olisi voinut olla oikeus. Tämän viimeksi mainitun ehdon lisääminen vaikuttaa tarpeettomalta ja se tulisi myös lisäämään hallinnollista työtä ja tulkinnanvaraisuutta, kun jälkikäteen 36 kuukauden ajalta haetaan näyttöä siitä, onko hakija ollut todella estynyt työnteosta lapsen hoidon vuoksi. Tulkinnanvaraisuuksien välttämiseksi lapsen hoidon tulee aina olla todennettavissa maksettujen etuuksien perusteella.

Pykälän lisättäisiin myös uusi kohta 5, jossa todetaan, että kuntoutuksen on oltava tarkoituksenmukaista hakijan työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi. Kuntoutuksen myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa on jo entuudestaan arvioitu, lykkääkö ammatillinen kuntoutus työntekijän eläkkeelle jäämistä, mutta esitetty muutos selkeyttäisi arvioinnin perusteita entisestään.

32 §

Pykälään lisättäisiin määräykset kuntoutusrahan tai kuntoutuskorotuksen maksamisen keskeyttämisestä perustellusta syystä. Tällöin maksatus voitaisiin keskeyttää kuntoutuksen keskeytymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Lisäksi tekstissä mainitaan, että erityisestä syystä maksaminen voitaisiin keskeyttää keskeytymistä seuraavan toisen kuukauden alusta. Tämä

antaa työeläkelaitokselle harkinnanvaraa, mutta tuo arviointiin samalla myös tulkinnanvaraisuutta, joka voi johtaa kuntoutujien epäyhdenvertaiseen kohteluun.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Muut huomiot ja kommentit

Muut huomiot ja kommentit

Lausuntomme pääkohdat:

Kannatamme lakimuutoksia ja pidämme tärkeänä uudistusten yhteistä yleistavoitetta työllisyyden vahvistamisesta.

Toivomme, että ammatillisen kuntoutuksen vastuunjaon selventämisen yhteydessä tiedonkulkuun Kelan ja työeläkejärjestelmän välillä kiinnitettäisiin huomiota hallinnollisen taakan minimoimiseksi.

Kelan tulisi kuntoutusrahoikeutta selvittäessään joissain tapauksissa todeta suoraan omien rekistereidensä pohjalta ja työkyvyttömyyden keston perusteella, että henkilöllä ei ole oikeutta työeläkekuntoutukseen.

Pidämme tärkeänä, että työntekijän eläkelain muutos selkeyttää kuntoutuksen myöntämisen edellytyksiä. Työansioihin rinnastettavan lastenhoidon selvittelyn tulkinnanvaraisuuksien välttämiseksi lapsen hoidon tulisi kuitenkin olla todennettavissa ensisijaisesti maksettujen etuuksien perusteella.

Lisättävät määräykset kuntoutusetuuksien maksatuksen keskeyttämisen eri ajankohdista tuovat samalla myös tulkinnanvaraisuutta, joka voi johtaa kuntoutujien epäyhdenvertaiseen kohteluun.

Sved Pirjo
Työeläkevakuuttajat TELA ry